

การบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการ ในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
ADMINISTRATION OF PUBLIC CONSTRUCTIONS OF SANGHA
ADMINISTRATORS IN MUANG DISTRICT, LAMPHUN PROVINCE.

พระมหาทศพล ขยาภินันโท (พิชัย)*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ ๑) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของพระสังฆาธิการที่มีต่อการบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมืองจังหวัดลำพูน ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสังฆาธิการที่มีต่อการบริหารจัดการด้านสาธารณูปการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษา ปัญหาอุปสรรค การบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการ ๔) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนา การบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการ

ผลการวิจัยพบว่า

๑) ความคิดเห็นของพระสงฆ์ ที่มีต่อการบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่าค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

๒) เปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ ที่มีต่อการบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า อายุ วุฒิการศึกษาทางธรรม ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนพระสังฆาธิการที่มี พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาบาลี ต่างกันต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

๓) ปัญหาอุปสรรค การบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่า ขาดการดูแลเอาใจใส่ในการก่อสร้างจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ขาดงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดงบประมาณในการก่อสร้างหรือพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อเสนอแนะ ควรควบคุมดูแลการก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะ จัดหางบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ควรมีการร่วมกันวางแผนงานในการพัฒนาวัดจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

* นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔) ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ส่วนใหญ่เน้นในเรื่องของการเสริมสร้างการพัฒนา
งานด้านสาธารณูปการ การมีส่วนร่วมของพระสังฆาธิการ พระสงฆ์สามเณร และชาวบ้านในการ
ร่วมกันดูแล บำรุงรักษาเสนาสนะต่างๆ ให้สามารถใช้การได้ดีและมีความคงทนถาวร รวมทั้งพัฒนา
งานสาธารณูปการเพื่อให้เป็นสาธารณประโยชน์ด้วยในคราวเดียวกัน

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ, สาธารณูปการ, พระสังฆาธิการ

ABSTRACT

This research The objectives of this study were 1) to study the opinions of Buddhist Monks on the management of the utility of Buddhist Monks in Mueang Lamphun 2) to compare the opinions of Buddhist Monks on the management of public recognition. Personal factors, and 3) to study the problems of public management Buddhist Monks 4) to study the development. Management infrastructure of Buddhist Monks.

The results showed that

1) a review of the clergy. On the management of the infrastructure of Buddhist Monks in Mueang Lamphun found that the average total was high. And when it was found that classification. High level in all aspects

2) comparison of the clergy. On the management of the infrastructure of Buddhist Monks in Mueang Lamphun by personal factors were age, education religious differences were not significantly different. The Buddhist Monks who have years of education. Pali Education Different different A different opinion

3) problems of management and renovation of Buddhist Monks in Mueang Lamphun found that lack of care in the construction of the stakeholders. Lack of support from the relevant authorities. Lack of funding for the construction or development of ongoing measurement. The recommendations Should supervise the construction and restoration Senasana. Budget of the agencies involved in supporting the development of ongoing measurement. There should be a joint plan to develop a measure of those who have been involved continuously.

4) the key informant interviews. Mainly focused on enhancing the development of the infrastructure. The participation of Buddhist Monks. Novice

monks And people in the joint custody. Maintenance of old and poor The use of the environment and sustainability. Including the development of facilities to the public at the same time.

Keywords: ADMINISTRATION, CONSTRUCTIONS, SANGHA

๑.บทนำ

สังคมไทยประกอบไปด้วยสถาบันทางสังคมหลายสถาบัน แต่สถาบันที่มีความใกล้ชิดกับคนในสังคมมากที่สุดและเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคม คือ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนาโดยเฉพาะสถาบันศาสนานั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าประชาชนส่วนใหญ่ของสังคมไทยนั้นนับถือพระพุทธศาสนา ถือได้ว่าพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ฉะนั้น พระพุทธศาสนาจึงมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี และการขัดเกลาทางสังคม ถ้าพิจารณาองค์ประกอบของพระพุทธศาสนานั้น ได้แก่ พระพุทธเจ้า พระธรรมคำสั่งสอน มีพระสงฆ์เป็นผู้เผยแผ่พระธรรมให้แก่อุบาสกอุบาสิกา หรือประชาชน ดังนั้น การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างพระพุทธศาสนาโดยมีวัดเป็นองค์กรทางศาสนาที่เป็นพื้นฐานทางสังคม และพระภิกษุสงฆ์กับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมแล้ว จะเห็นได้ว่าไม่สามารถจะแยกออกจากกันได้^๑ วัดเป็นศูนย์กลางแห่งการรวมจิตใจของบรรดาพุทธศาสนิกชน ทำหน้าที่ในการวางรากฐานความเจริญให้แก่สังคม ส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นความมั่นคงให้แก่สังคม ช่วยลดปัญหาสังคม ส่งเสริมประสิทธิภาพการควบคุมทางสังคมหรือกล่าวได้ว่า วัดเป็นศูนย์กลางทางศาสนาและวัฒนธรรมที่ผู้คนใช้เป็นบรรทัดฐานในการดำเนินชีวิต และเป็นเอกลักษณ์ของสังคม ซึ่งจะพบได้จากการแสดงออกทางศิลปะ วรรณคดี คติธรรม ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี เป็นต้น

การสาธารณูปการ จึงเป็นงานหนึ่งของเจ้าอาวาส ในกิจการคณะสงฆ์ ๖ ด้าน ได้แก่

๑. ด้านการศึกษา ๒. ด้านการปกครอง ๓. ด้านการเผยแผ่ ๔. ด้านการก่อสร้างบูรณะซ่อมแซม
๕. ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ๖. ด้านการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ งานการสาธารณูปการเป็นงาน

^๑ พระมหานุกัณฑ์ จันทราลักษณ์, “ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในจังหวัดมหาสารคาม”, รายงานการค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๑.)

ที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง การบูรณะซ่อมแซม ปฏิสังขรณ์ เสนาสนะภายในวัด รวมถึงการขอสร้างวัด
ขอตั้งวัด ขอรับพระราชทานวิสุงคามสีมา ซึ่งเป็นการสร้างถาวรวัตถุที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการ
นำมาซึ่งความศรัทธาแห่งพุทธบริษัท ดังจะเห็นโดยทั่วไปว่า การบริจาคทรัพย์ในพุทธศาสนานั้น
ส่วนมากจะบริจาคเพื่อการสร้างถาวรวัตถุ หรือไม่ก็เป็นบูรณปฏิสังขรณ์ ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย
เล็งเห็นถึงความสำคัญว่าพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน นั้นได้ดำเนินการบริหารจัดการ
งานคณะสงฆ์ด้านสาธารณูปการไปในรูปแบบใดบ้าง หากได้พบปัญหาหรืออุปสรรคในบางประการที่
ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยอยู่นี้ ก็จะทำให้ทางคณะสงฆ์ได้ดำเนินการพัฒนาให้มีความเจริญยิ่งขึ้นต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของพระสังฆาธิการที่มีต่อการบริหารจัดการด้าน
สาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมืองจังหวัดลำพูน

๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสังฆาธิการที่มีต่อการบริหารจัดการด้าน
สาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมืองจังหวัดลำพูนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๒.๓ เพื่อศึกษา ปัญหาอุปสรรค การบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการ
ในอำเภอเมืองจังหวัดลำพูน

๒.๔ เพื่อศึกษาแนวทาง การพัฒนาการบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆา
ธิการในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

๓. วิธีการดำเนินการวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย งานวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระ
สังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน” ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) โดยใช้
ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจก
แบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มประชากรที่ได้กำหนดไว้ และการวิจัยเชิงคุณภาพ
(Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth
Interview)

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑ ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ พระสังฆาธิการในเขต
อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวนทั้งสิ้น ๑๕๐ รูป

๓.๒ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวน ๑๐๘ รูป ซึ่งได้มาจากการหากลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี และมอร์แกน (R.V. Krejcie & Morgan)^๒ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๐๘ รูป

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก. เชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ

ข. เชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

๑. ด้านการก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะ

๒. ด้านการพัฒนาวัด

๓. ด้านการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัด

๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form)

๒. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย สถานภาพ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาแผนกสามัญ วุฒิการศึกษาแผนกธรรม และวุฒิการศึกษาแผนกบาลี วิเคราะห์โดยใช้ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒) ระดับการบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถามของพระสังฆาธิการซึ่งสังกัดการปกครองคณะสงฆ์ ในเขต อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

๓) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้^๓

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ – ๕.๐๐ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ – ๔.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ – ๓.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง

^๒ อุเทน ปัญโญ ระเบียบวิธีวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่, ๒๕๕๖), หน้า ๑๔๐.

^๓ สุวรีย์ ศิริโกการภิรมย์, การวิจัยทางการศึกษา, (ลพบุรี: ฝ่ายเอกสารการพิมพ์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๖), หน้า ๑๔๐.

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ – ๒.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อยที่สุด

๔) การเปรียบเทียบการบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมืองจังหวัดลำพูนโดยจำแนกตาม สถานภาพ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาแผนกสามัญ วุฒิการศึกษาแผนกธรรม และวุฒิการศึกษาแผนกบาลี โดยวิเคราะห์การทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference)

๕) ข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมืองจังหวัดลำพูน ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดใช้ในแบบสอบถามปลายเปิด จากนั้นจะทำการวิเคราะห์ โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๖) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มข้อมูล (Data Grouping) ตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ จากนั้นจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis Technique)

๔. ผลการวิจัย

๔.๑ สรุปผลการวิจัย

๔.๑.๑ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุมากกว่า ๔๑-๕๐ ปี จำนวน ๕๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๑๐ พรรษา ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีพรรษา มากกว่า ๒๐ พรรษาจำนวน ๔๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๔๐ วุฒิการศึกษาสามัญ ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษาสามัญระดับปริญญาตรี จำนวน ๕๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๒๐ วุฒิการศึกษานักธรรม ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษานักธรรมเอก จำนวน ๙๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๒๐ วุฒิการศึกษาบาลี ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่มีวุฒิการศึกษาบาลีจำนวน ๖๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๑๐

๔.๑.๒ ระดับความคิดเห็น การบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ความคิดเห็นของพระสงฆ์ ที่มีต่อการบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยแบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้ ด้านการก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์

เสนาสนะ ด้านการพัฒนาวัด และด้านการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า การบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ด้านการพัฒนาวัด มากที่สุด ($\bar{X} = 4.12$) น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.93$) ด้านการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัด สรุปเป็นรายด้านได้ดังนี้

๑. ด้านการก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะ พระสงฆ์มีความคิดเห็นการบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.34$) มีการบูรณะซ่อมแซมเสนาสนะภายในวัดให้มีความพร้อมอยู่เสมอ ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.82$) คือ จัดทำบัญชีสิ่งสาธารณูปการตามลำดับขนาดและความสำคัญ

๒. ด้านการพัฒนาวัด พระสงฆ์มีความคิดเห็นการบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.44$) มีการสร้างถาวรวัตถุที่เป็นสาธารณประโยชน์ภายในวัดให้เพียงพอและเหมาะสม ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.86$) คือ ดำเนินการอบรมพระภิกษุสามเณรให้มีความรู้ในการดูแลเสนาสนะอย่างถูกวิธี

๓. ด้านการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัด พระสงฆ์มีความคิดเห็นการบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.42$) ดำเนินการจัดทำระเบียบหรือข้อปฏิบัติในการดูแลรักษาความสะอาดเสนาสนะภายในวัด ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.12$) การประสานงานกับเจ้าหน้าที่รัฐในการตรวจสอบศาสนสมบัติที่มีค่าของวัด เพื่อการป้องกันและดูแลรักษา

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการทดสอบสมมติฐานจำนวน ๕ สมมติฐาน มีสมมติฐานที่ ๑,๔ ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรต้น คือ อายุ วุฒิการศึกษานักธรรม พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน, ส่วนสมมติฐานที่ ๒,๓,๕ ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรต้น คือ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาบาลี พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งยอมรับสมมติฐาน

๔.๔ ผลจากการสัมภาษณ์

๑) ด้านการก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะ

ได้ริเริ่มดำเนินการก่อสร้าง และร่วมกันดำเนินงานเช่น สร้างกุฏิ วิหาร ศาลา และทำการปฏิสังขรณ์สถานที่สำคัญๆ ภายในวัดอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงได้เติมเต็มในสิ่งที่ขาดเหลือเพื่อให้การจัดกิจกรรมของชุมชนหรือประชาชน เป็นไปอย่างสมบูรณ์ และปลอดภัย ได้ดำเนินการงานก่อสร้างสาธารณูปการ วัดในเขตอำเภอเมืองลำพูน เช่น วิหาร กุฏิ เจดีย์ ได้ดำเนินการ ปฏิสังขรณ์สถานที่สำคัญๆ ภายในวัดอย่างสม่ำเสมอ ตามงบประมาณที่มีอยู่ ได้มีการจัดสร้างเสนาสนะบางประเภทขึ้นใหม่ เช่น ศาลาการเปรียญ กุฏิพระสงฆ์ อุโบสถ หอระฆัง โรงครัว โรงเก็บของ กำแพง และมีการปฏิสังขรณ์ เสนาสนะที่ชำรุดภายในวัด อย่างสม่ำเสมอ

๒) ด้านการพัฒนาวัด

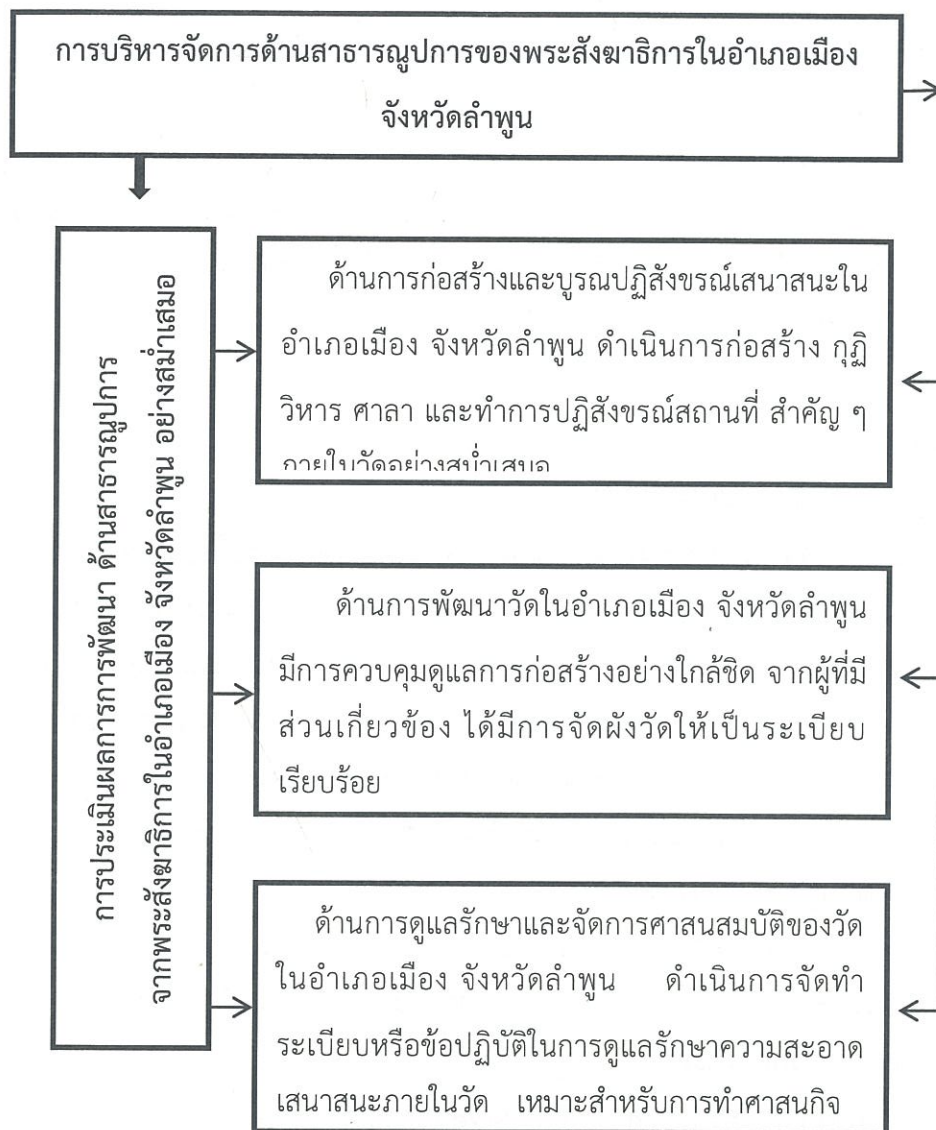
จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่า การบูรณะจะพิจารณาโครงสร้างและรูปแบบหรือรูปทรงถ้าเป็นของใหม่ก็อาจจะทุบหรือรื้อทิ้ง ถ้าเป็นลักษณะโบราณก็จะมีการบูรณะเพิ่มเติมเสริมความแข็งแรง ให้ใช้ประโยชน์ใช้สอยได้ดีขึ้น และมีการควบคุมดูแลการก่อสร้างอย่างใกล้ชิด จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้มีการจัดผังวัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย มีการปรับทัศนียภาพภายในวัดให้สะอาด ร่มรื่นเหมาะสำหรับการประกอบศาสนกิจของพระสงฆ์ และประชาชนโดยทั่วไป ได้ดำเนินการพัฒนาวัดตามปัจจัยที่เป็นทุนดำเนินการจำนวนหนึ่ง จากนั้นได้เชิญชวนญาติโยมร่วมบริจาคตามกำลังศรัทธา ส่วนใหญ่จะได้ปัจจัยจากการทอดผ้าป่า ทอดกฐินบ้าง และก็มีญาติโยมที่มีความศรัทธานำมาถวาย โดยได้มีการหาทุนทรัพย์เพื่อบำรุงรักษาเสนาสนะวัดด้วยความชอบธรรม

๓) ด้านการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัด

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่า ให้พระภิกษุสามเณรแบ่งเวรกันทำความสะอาดภายในบริเวณวัด จัดให้มีเจ้าหน้าที่ให้ทำงานประจำรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมาย โดยจัดเงินค่าตอบแทนให้ตามสมควรและ เน้นวิธีการให้มีส่วนร่วมและมีการจิตอาสา ดำเนินการจัดทำระเบียบหรือข้อปฏิบัติในการดูแลรักษาความสะอาดเสนาสนะภายในวัด มีการบำรุงรักษาดนภายในวัด การบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติในวัดให้เกิดความร่มรื่น สงบ เหมาะสำหรับการทำศาสนกิจ และการจัดทำบัญชีศาสนสมบัติของวัดให้เป็นกิจจะลักษณะ

๕. สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยตามแผนภาพ ดังนี้

การบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ด้านการก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะ คือ ดำเนินการก่อสร้าง เช่น สร้างกุฏิ วิหาร ศาลา และทำการปฏิสังขรณ์สถานที่ สำคัญ ๆ ภายในวัดอย่างสม่ำเสมอ ได้มีการดำเนินการวางแผนการการจัดสร้างสาธารณูปการในวัดทุกอย่าง โดยร่วมกับคณะกรรมการของวัดและผู้ที่มีส่วน

เกี่ยวข้อง และได้มีการจัดซื้อ จัดจ้าง และได้ดำเนินการก่อสร้างสาธารณูปการให้เพิ่มขึ้นตามลำดับ ความสำคัญและประโยชน์ใช้สอยของประชาชนและวัด

ด้านการพัฒนาวัด คือ มีการควบคุมดูแลการก่อสร้างอย่างใกล้ชิด จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้มีการจัดผังวัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย มีการปรับทัศนียภาพภายในวัดให้สะอาด ร่มรื่น เหมาะสำหรับการประกอบศาสนกิจของพระสงฆ์ และประชาชนโดยทั่วไป ได้ดำเนินการพัฒนาวัดตามปัจจัยที่เป็นทุนดำเนินการจำนวนหนึ่ง จากนั้นได้เชิญชวนญาติโยมร่วมบริจาคตามกำลังศรัทธา

ด้านการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัด คือ ดำเนินการจัดทำระเบียบหรือข้อปฏิบัติในการดูแลรักษาความสะอาดเสนาสนะภายในวัดมีการบำรุงรักษาดูแลภายในวัด การบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติในวัดให้เกิดความร่มรื่น สงบ เหมาะสำหรับการทำศาสนกิจ และการจัดทำบัญชีศาสนสมบัติของวัดให้เป็นกิจจะลักษณะ ควรมีการจัดทำวาระการรักษาความสะอาดเสนาสนะภายในวัดอย่างสม่ำเสมอ

๖. ข้อเสนอแนะ

๖.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ด้านก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะวัด ปัญหาที่พบคือ ขาดการดูแลเอาใจใส่ จึงจำเป็นต้องมีการตั้งคณะกรรมการควบคุมดูแล ให้มีผู้รับผิดชอบที่เป็นรูปธรรมและเอาใจใส่จริงๆ ส่วนการที่ทางการให้ความช่วยเหลือน้อยมาก จึงควรทำหนังสือติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจัดทำโครงการเสนอกับทางราชการก่อนดำเนินการก่อสร้าง ตลอดจนชาวบ้านมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย จึงจำเป็นต้องมีการประชุมคณะกรรมการเพื่อวางแผน พร้อมกับติดป้ายประชาสัมพันธ์เพื่อแจ้งให้ทราบ โดยทั่วกัน เพื่อประกาศเชิญชวนชาวบ้าน ให้เข้ามามีส่วนร่วมอธิบายให้เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ในการบูรณปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุ

๒) ด้านการพัฒนาวัด ปัญหาที่พบคืองบประมาณก่อสร้างไม่เพียงพอ จึงต้องมีการจัดหางบประมาณก่อนที่จะสร้าง โดยจัดหางบประมาณสำรองไว้มากๆ จะได้ไม่มีปัญหาภายหลัง ตลอดจนช่วงเวลาในการก่อสร้างไม่เหมาะสม

๓) ด้านการดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติของวัด ปัญหาที่พบคือ การดำเนินการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดศาสนสมบัติของวัดยังไม่เป็นระบบแก่พระภิกษุสามเณร ควรดำเนินการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดศาสนสมบัติของวัด การร่วมกันดูแลรักษาวัดร่วมกันของพระสงฆ์ ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑) ควรนำผลของการวิจัยการบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ไปเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการสาธารณูปการใน ให้มีประสิทธิภาพ และ ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒) ควรนำปัญหาที่ได้จากการวิจัยการบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน นี้มาปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ยังมีปัญหายอยู่ โดยให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

๓) ควรมีการบูรณาการ การบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ให้ทั่วถึงอย่างต่อเนื่อง

๖.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารงานด้านอื่นๆเฉพาะด้านไป เช่น ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ เป็นต้น

๒) ควรทำการวิจัยเรื่องการประเมินผล การบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

๓) ควรทำการวิจัย การบริหารจัดการด้านสาธารณูปการของพระสังฆาธิการในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ตามหลักธรรมาภิบาล

บรรณานุกรม

กองพุทธศาสนาสถาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. คู่มือการพัฒนาวัดสู่ความเป็น

มาตรฐาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๔.

พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปญโญ). คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยพระราชบัญญัติ กฎระเบียบและ

คำสั่งของคณะสงฆ์. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา, ๒๕๔๐.

อุเทน ปัญโญ ระเบียบวิธีวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่, ๒๕๕๖

พระมหาอนุศักดิ์ จันทราลักษณ์. “ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสใน

จังหวัดมหาสารคาม”.รายงานการค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิต

วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๑.